

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נִשְׂא "אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחֻמִּים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" ❗❗❗ כְּנִיסַת הַחֵג: 19:11

עֲרַשׁ"ק א' סיון תשע"ד (30.5.14) יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 20:25 ר"ת 21:10

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי אִישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אִישׁ כִּי יִפְּלֵא לְגַדֵּר גְּדֵר נְזִיר לְהַזִּיר לָהּ" (במדבר ו' א')

על הכתוב, "אִישׁ כִּי יִפְּלֵא לְגַדֵּר גְּדֵר נְזִיר לְהַזִּיר לָהּ", שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (גְּדָרִים ט'): "אָמַר שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק: מִיָּמַי לֹא אֶכְלְתִי אִשָּׁם נְזִיר טָמֵא, אֶלָּא (פְּעַם) אֶחָד. פְּעַם אֶחָת בָּא אָדָם אֶחָד נְזִיר מִן הַדְּרוֹם, (ו)רֵאִיתִיו (שֶׁהוּא) יָפֵה-עֵינָיִם, וְטוֹב-רוּאִי, וְקוּוּצוֹתָיו (שֶׁל שְׁעָרוֹ) סְדוּרוֹת לוֹ תִלְתְּלִים. אָמַרְתִּי לוֹ: בְּנִי, מָה רֵאִיתָ לְהַשְׁחִית שְׁעָרְךָ זֶה הַנְּאֻהָ? אָמַר לִי: רוּעָה הָיִיתִי לְאַבָּא בְּעִירִי, וְהִלְכְתִי לְמִלְאֵת מַיִם מִן הַמַּעַיִן, וְנִסְתַּכְּלִיתִי בְּבּוּאָה שְׁלִי, וּפְחָזוּ יְצָרִי עָלַי, וּבִקְשׁ לְטוֹרְדָנִי מִן הָעוֹלָם. אָמַרְתִּי לוֹ (=לִיצָר): **רְשָׁע**, לָמָּה אַתָּה מַתְּגָאָה בְּעוֹלָם שְׂאִינוּ שְׁלָךְ? בְּמִי שֶׁהוּא עֲתִיד לְהִיּוֹת רָמָה וְתוֹלְעָה? הַעֲבוּדָה (=אֲנִי נִשְׁבָּע) שְׂאִגְלַחְךָ לְשָׁמַיִם. מִיָּד עָמַדְתִּי וּנְשַׁקְתִּיו עַל רֵאשׁוֹ. אָמַרְתִּי לוֹ: בְּנִי, כְּמוֹתְךָ יִרְבוּ נוֹזְרֵי נְזִירוֹת בְּיִשְׂרָאֵל. עָלֶיךָ הַפְּתוּב אֹמֵר: 'אִישׁ כִּי יִפְּלֵא לְגַדֵּר גְּדֵר נְזִיר לְהַזִּיר לָהּ'."

וְהֵנָּה, רַשׁ"י מְפָרֵשׁ כִּי הַנְּזִיר פָּחַד **מִיצָר הַתְּאֻוָּה** שָׁבוּ, שִׁיּוּרִידוֹ לְבָאָר שַׁחַת, וּכְפִי דְבָרָיו: "וּפְחָזוּ יְצָרִי עָלַי, מִתּוֹךְ שְׂרָאִיתִי צוּרְתִי כָל-כֶּף נְאֻה, נִתְּגַבֵּר יְצָרִי וּבִקְשׁ לְהַבִּיאֲנִי לְיַדִּי מַעֲשִׂים רָעִים, לְטוֹרְדָנִי מִן הָעוֹלָם."

אוֹלָם הַמַּהֲרַשׁ"א בְּחִידוּשֵׁי אַגְדוֹת מְפָרֵשׁ, שֶׁלֹּא מְדוּבָר כִּאֵן בְּפָחַד הַנְּזִיר מִיצָר הַתְּאֻוָּה, אֶלָּא שֶׁהִיצָר בִּקְשׁ לְהַכְנִיס בּוֹ גְּאֻוָּה, לְטוֹרְדוֹ מִמְצוֹת כִּיבוּד אָב וְאִם, כְּפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "גְּמָרָא (=לְמַדְנָו), בְּנְזִיר אֶחָד מִן הַדְּרוֹם... שֶׁהָיָה רוּעָה לְאָבִיו בְּמִצוֹת כִּיבוּד אָב... כְּשֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל (עַל) עֲצָמוֹ בְּבּוּאָה... פְּחָזוּ עָלָיו הַיְצָר הָרָע לְהַתְּגָאוֹת - וְכִי אִישׁ כְּמוֹהוּ בְּמַעֲלוֹת הַחֲכָמָה וַיְפֵה עֵינָיִם יְהִי רוּעָה?"

וְזֶהוּ שְׂאָמַר, שֶׁבִּקְשׁ לְטוֹרְדוֹ מִן הָעוֹלָם, לְעִבּוֹר עַל מִצְוֹת כִּיבוּד אָבִיו, שְׁנֵאָמַר בּוֹ 'לְמַעַן יֵאָרְכּוֹן יָמָיךְ עַל הָאֲדָמָה'... שֶׁסוֹפֵךְ לְמוֹת עַל-יַדִּי שֶׁתְּעַבּוֹר (עַל) מִצְוָה זוֹ שֶׁל כִּיבוּד אָב, וְהוּא עֲנִין מַעֲשֵׂה אֲבִשָּׁלוֹם בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהָיָה מַתְּגָאָה בְּשְׁעָרוֹ, וּמֵרַד בְּאָבִיו..."

וַיֵּשׁ כִּאֵן לְתַמוּהָ הַפְּלֵא וּפְלֵא עַל דְּבָרֵי הַמַּהֲרַשׁ"א. שְׁכֵּן, וְכִי מָה רָאָה הַמַּרְשׁ"א לְפָרֵשׁ שְׂאוֹתוֹ עֲלָם בִּקְשׁ עָלָיו נְזִירוֹת כְּדֵי לְהִלְחֵם נֶגֶד יְצָרוֹ, הַמְּבַקֵּשׁ לְבָטֵל מִמֶּנּוּ מִצְוֹת כִּיבוּד אָב? וּמָה הַקָּשֶׁר לְאַבְשָׁלוֹם בֶּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ?

אוֹמֵר עַל-כֶּף הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: וְנִרְאָה, לְפִי עֲנִיוֹת דַּעְתִּי, לוֹמֵר, בְּדַחֲלִלוֹ וּרְחִימוֹ, כִּי הַמַּהֲרַשׁ"א הִתְּכַוֵּן לְהַסְתִּיר בְּתוֹךְ דְּבָרָיו רַעִיוֹן נִעְלָה וְנִשְׁגָּב בְּעֵנִין נִשְׁמַתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נְזִיר, שֶׁבָּא מִן הַדְּרוֹם.

וּכְפִי שְׂמִיבֵיא הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי הַרְמ"ע מְפָאֲנוּ זִיע"א, בְּסִפְר "גְּלַגּוּלֵי נִשְׁמוֹת" (מַעֲרַכַת א, אוֹת כ'): "אֲבִשָּׁלוֹם בָּא בְּאָדָם נְזִיר הַנְּזִכָּר בְּגְדָרִים פָּרַק קָמָא (ט' ב'): תִּנְיָא, אָמַר שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק, מִיָּמַי לֹא אֶכְלְתִי אִשָּׁם נְזִיר טָמֵא, אֶלָּא (פְּעַם) אֶחָד. פְּעַם אֶחָת בָּא אָדָם אֶחָד נְזִיר מִן הַדְּרוֹם, (ו)רֵאִיתִיו (שֶׁהוּא) יָפֵה-עֵינָיִם וְטוֹב-רוּאִי וְכו' - הוּא תִּיקוֹנוֹ שֶׁל אֲבִשָּׁלוֹם, שֶׁם הָיָה שְׁעָרוֹ סִיבָה (לְמוֹתוֹ) כִּי נִתְּגָאָה בְּשְׁעָרוֹ... וְהַפְּחָזוֹר הַלְּזָה הָיָה נְזִיר לְגַלְחָתָם לְשָׁמַיִם, וּכְאֵן בְּשְׁעָרוֹת הָיָה תִּיקוֹנוֹ בְּסוּד שְׁעָרוֹת אָדָם הָרֵאשׁוֹן."

וְעוֹד בְּעֵנִין זֶה שְׁנִינוּ בְּמַשְׁנֵה (סוּטָה ט'): "אֲבִשָּׁלוֹם נִתְּגָאָה בְּשְׁעָרוֹ, לְפִיכָךְ נִתְּלָה בְּשְׁעָרוֹ", וּמְפָרֵשׁת הַגְּמָרָא (סוּטָה י'), שִׁיּוּפֵי שְׁעָרוֹתָיו גָּרְמוּ לוֹ לְמָרוּד בְּאָבִיו דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וּכְפִי הַגְּמָרָא: "אֲבִשָּׁלוֹם - בְּשְׁעָרוֹ מָרַד, שְׁנֵאָמַר (ש"ב יד):

'וְכִאֲבִשָּׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ יָפֵה בְּכָל יִשְׂרָאֵל לְהִלָּל מְאֹד, מִכֶּף רִגְלוֹ וְעַד קַדְקָדוֹ לֹא הָיָה בּוֹ מוּם'."

לְפִי זֶה מְגַלָּה לָנוּ הַרְמ"ע מְפָאֲנוּ חִידוּשׁ גְּדוֹל, שְׂאוֹתוֹ נְזִיר שֶׁבָּא מִן הַדְּרוֹם וּשְׁעָרוֹתָיו הָיוּ סְדוּרוֹת תִּלְתְּלִים, הָיָה גְּלַגּוּלוֹ שֶׁל אֲבִשָּׁלוֹם בְּנוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁנִּתְּגָאָה בְּשְׁעָרוֹתָיו, כְּלִשׁוֹן הַמַּשְׁנֵה: "אֲבִשָּׁלוֹם נִתְּגָאָה בְּשְׁעָרוֹ, לְפִיכָךְ נִתְּלָה בְּשְׁעָרוֹ". וּמִחֲמַת כֶּף נָפַל עַל אוֹתוֹ נְזִיר פָּחַד גְּדוֹל שְׂמָא יְקוּם עָלָיו שׁוֹב יְצָרוֹ לְטוֹרְדוֹ מִן הָעוֹלָם, וְלָכֵן קִבֵּל עַל עֲצָמוֹ נְזִירוֹת לְגַלְחָתָם שְׁעָרוֹתָיו לְשָׁם שָׁמַיִם, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת יְצָרוֹ.

וְזֶהוּ שְׂאָמַר הַמַּהֲרַשׁ"א, "שְׂאוֹתוֹ נְזִיר" הָיָה רוּעָה לְאָבִיו בְּמִצְוֹת כִּיבוּד אָב... כְּשֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל (עַל) עֲצָמוֹ בְּבּוּאָה... פְּחָזוּ עָלָיו הַיְצָר הָרָע לְהַתְּגָאוֹת... שֶׁבִּקְשׁ לְטוֹרְדוֹ מִן הָעוֹלָם, לְעִבּוֹר עַל מִצְוֹת כִּיבוּד אָבִיו... וְהוּא עֲנִין

מעשה אבשלום בעצמו, שהיה מתגאה בשערו, ומרד באביו...". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וחמישתו יסף עליו"

על הכתוב, "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה'", אומר ה"כסא רחמים", שהכתוב מרמז כּאן על "איש או אשה" שרוצים להפטר מן העולם הזה, ולאבד את עצמם לדעת, חלילה. וכל זאת, בחושבם שלאחר המיתה תהיה להם שלווה ומנוחת הנפש.

אולם, אומר "כסא רחמים", כי אדם שמאבד את עצמו לדעת, אינו יודע שרק אז מתחילין **ייסוריו**. שכן, רק על עון זה בלבד, מולכין אותו בין דין של מעלה לגיהנום של **אש**, שאינו כלה לעולם.

ויש להוסיף עוד, שהנה, נכון ואמת של איש ישראל יש חיוב בעולם הזה יותר מלאשה, כפי שאומר הכתוב: "איש או אשה", לומר שההפרש בין "איש" (=311) ל"אשה" (=306) הוא **חמש**. כדי לרמוז שהאיש חייב ללמוד ב**חמשה** חומשי תורה, ולא האשה. אולם, צריך לדעת, שהעונש על המאבד את עצמו לדעת, הוא על "איש או אשה". בין איש שיש לו תרי"ג מצות, ובין אשה שיש לה ג' מצות עיקריות (נדה, חלה, והדלקת הנר), ואין הפרש ביניהם, וגם האשה תענש על שמאבדת את עצמה לדעת.

וזהו שאומר הכתוב: "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה'". דהינו, כאשר איש או אשה מבצטין בייסורין, "למעול" – לבעוט ולמרוד בייסורים, לעשות "מעל", ראשי תיבות מאבדים עצמם לדעת, ואשמה הנפש ההוא" – שיקבלו את עונשם בגיהנום של **אש**.

וצריך האיש לדעת, שכאשר הוא מאבד את עצמו לדעת, חלילה, הנה על-ידי כך הוא גם פוגם בשלשה איברים, שהם "מעל", ראשי תיבות מעור (=ברית) עינים לשון. שהרי, "במתים חופשי", וכאן בעולם הזה היה יכול לעשות באיברים האלו מצות: במעור/באות ברית קדש להוליד זרע כשר וצדיק. בעינים, לראות ולהסתכל בעיניו בספרים הקדושים. ובלשון, להגות בלשונו בתורה הקדושה.

לכן צריך האדם ללמוד לקבל את הייסורים באהבה, שהרי הם תיקון לנפשו שחטאה, ובנוסף "וחמישתו יסף עליו" – שיוסיף עוד בלימוד התורה (חמשה חומשי תורה). ומסים "כסא רחמים": "נתן לאשר אשם לו" ראשי תיבות אלול, שיוזר בחדש אלול לחזור בתשובה שלימה על כל **עונותיו**, אמן.

"טוב עין הוא יברך, כי נתן מלחמו לדל" – ראשי תיבות "כהנים"

מבואר בזהר הקדוש (ח"ג קמ"ב, ב), ששרש ברכת הכהנים הוא **אהבה**. ולכן, כל כהן שאין ישראל אוהבים אותו (מחמת מעשיו הלא טובים) לא ישא את כפיו לברך את ישראל.

ומעשה שהיה שאחד הכהנים נשא כפיו וברך את העם שלא באהבה, ובטרם השלים את ברכתו נעשה גל של עצמות. ואותו יום תקנו, שכל כהן שאינו אוהב את העם, או העם אינו אוהב אותו לא ישא את ידיו לברך ברכת הכהנים. וזהו שכתוב (משלי כב, ט): "טוב עין הוא יברך". אל תקרי "יברך", אלא יברך, ורמז ל"כהנים" הוא בראשי תיבות של הכתוב "טוב עין הוא יברך כי נתן מלחמו לדל" ראשי תיבות "כהנים".

וראוי להוסיף כאן את דברי הרה"ק רבי אשר מסטולין זצוק"ל, ששאל, לשם מה צריך היה הקב"ה לצות על הכהנים שיברכו את בני ישראל? הלא יכול הוא יתברך להשפיע עליהם טובה וברכה אם ירצה בכך, גם בלי ברכת הכהנים?

אלא, כידוע, הקב"ה הוא צופה כל הנסתרות, עד סוף כל הדורות. והנה, הוא רואה לפעמים מראש, אם יתעשר אדם פלוני, או יזכה בטובה זו או אחרת, סופו לסטות מדרך הישר, או שימעט בעסק התורה. על-כן הוא מונע ממנו את העשירות או את אותה הטובה.

אולם, אם הכהנים מברכים את אותו אדם, ואין הם יודעים את עתידו, והם רואים רק את מעלתם של ישראל, כפי שגרמו בכתוב: "כלך יפה רעיתו ומום אין בך" – סופי תיבות "כהנים".

מכל מקום, השם יתברך מסכים עם ברכתם. לפיכך, צוה על הכהנים לברך את בני ישראל. שהרי, אין הם יכולים לראות את עתידו של האדם, ולא תהיה בפניהם שום מניעה לברכו. וכאשר הם יברכו, ממילא יתקיים "ואני אברכם" – הקב"ה יברך אותם, אפילו שהוא יתברך רואה שטובה לא תצמח מזה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נִשְׂא "אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחֻמִּים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" ❗❗ כְּנִיסַת הַחֶג: 19:11

עֲרַשׁ"ק א' סיון תשע"ד (30.5.14) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:25 ר"ת 21:10

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי אִישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

עַל הַפְּתוּב/הַצִּיּוּי לַכֹּהֲנִים לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בַּבְּרָכָה הַמְשׁוּלֶשֶׁת ("יִבְרַכְךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְךָ, יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם"). אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקֹּב"ה (בַּמִּדְבָּר רַבָּה יֵא, ב'): "רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, לַכֹּהֲנִים אַתָּה אוֹמֵר שֶׁיִּבְרְכוּ אוֹתָנוּ?! אֵין אָנוּ מִבְּקָשִׁים אֲלֵא לְבִרְכוֹתֶיךָ, שְׁנֵהִיָּה מִתְּבָרְכִים מִפִּיךָ! וְזֵהוּ שְׁכַתוּב (דְּבָרִים כו, טו): 'הַשְׂקִיפָה (ה) מִמְּעוֹן קֹדֶשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל..."'

וְעַל-כֵּן עָנָה לָהֶם הַקֹּב"ה: אָף-עַל-פִּי שְׂאֲמַרְתִּי לַכֹּהֲנִים שֶׁיְהִיוּ מְבָרְכִים אֶתְכֶם - עִמָּהֶם אָנִי עוֹמֵד וּמְבָרֵךְ אֶתְכֶם. לְפִיכֵן הַכֹּהֲנִים פּוֹרְשִׁים אֶת כְּפִיָּהֶם(=מְרִימִים אֶת יְדֵיהֶם בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה), לוֹמְרִים שֶׁהַקֹּב"ה עוֹמֵד מֵאַחֲוֵרֵיהֶם(=יְדֵיהֶם הַמּוֹרְמוֹת שֶׁל הַכֹּהֲנִים מִחֻפּוֹת, כְּבִיכּוֹל, עַל הַשְּׂכִינָה הַמְצוּיָה עִמָּם, וְלִכֵּן נוֹהֲגִים שְׂלֵא לְהַבִּיט בַּכֹּהֲנִים הַפּוֹרְשִׁים אֶת כְּפִיָּהֶם וּמְבָרְכִים אֶת הָעָם).

וְזֵהוּ שְׁכַתוּב: "הִנֵּה זֶה(=הַקֹּב"ה) עוֹמֵד אַחֵר כְּתָלָנוּ, מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלָנוֹת, מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים" (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ט). "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כְּתָלָנוּ" - אֵלוּ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת. "מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלָנוֹת" - מִבֵּין כְּתִפֵּיהֶם שֶׁל הַכֹּהֲנִים, הַמְּבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל. "מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים" - מִבֵּין אֲצִבְעוֹתֵיהֶם שֶׁל הַכֹּהֲנִים, הַמּוֹרְמוֹת בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה. וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ הַתִּנְגְּדוּ יִשְׂרָאֵל כָּל-כֵּן לְבִרְכַת הַכֹּהֲנִים? שֶׁהֲרֵי הַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אוֹתָם בְּשֵׁם ה' יִתְבָּרֵךְ...

בִּיאוֹר נִפְלֵא עַל-כֵּן מְצִינוּ בַּ"כְּתָב סוֹפֵר": "וַנִּרְאֶה לִי (לוֹמֵר), (ש)הִנֵּה, אָדָם מְבָרֵךְ לְחִבְרוֹ בְּעֶשֶׂר וְאַרְיִכּוֹת יָמִים וּפְכוּד... מָה שְׁעַל-פִּי רוֹב, אָדָם חָפֵץ בּו... (אוֹלָם), לְפַעְמִים (קִהְלַת ה' יב') 'עֶשֶׂר שָׁמוֹר לְבַעְלִי לְרַעְתּוֹ', וְכֵן לְפַעְמִים קֵץ (הָאָדָם) בְּחִיּוֹ, וְכִבּוּדוֹ לְכָל־יָמָה... וְזֵהוּ שְׂאֲמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקֹּב"ה: אַתָּה מְצוּיָה לַכֹּהֲנִים לְבָרֵךְ אוֹתָנוּ, (הָרִי) הֵם יִבְרְכוּ אוֹתָנוּ כְּאָדָם הַמְּבָרֵךְ אֶת חֲבֵרוֹ, שְׂאִינוּ יוֹדְעִים אִם טוֹב, אִם רָע לוֹ. (לִכֵּן) אֵין אָנוּ צָרִיכִים, אֲלֵא לְבִרְכַתְךָ... מָה שְׁבִרְכָה (הִיא) לְפָנֶיךָ (רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם), וְלֵא לְפִי הַבְּנֵתָנוּ. (וְעַל-כֵּן אָמַר לָהֶם הַקֹּב"ה): אָף-עַל-פִּי שְׂאִנִּי מְצוּיָה לַכֹּהֲנִים לְבָרֵךְ אֶתְכֶם, (עִמָּהֶם) אָנִי עוֹמֵד וּמְבָרֵךְ אֶתְכֶם אִישׁ אִישׁ כְּבִרְכַתּוֹ, (דְּהִינוּ) בְּרָכָה (אֲמִיתִית) שֶׁתִּחַשֵּׁב לוֹ(=לְאָדָם), וְזֵהוּ שְׁכַתוּב: "וַיִּשְׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵנִי אֲבָרְכֶם."

כְּדֵי לְהַבִּין עֲנִין זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת, הִבֵּה נִתְּבוֹנֵן בְּפִתּוֹב בְּמִשְׁלִי (י' כב'): 'בְּרַכַת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֵא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה'. וּפְרַשׁ ה' "עֲרַבִי נַחַל" ("וַיִּשָּׁב"), שְׁלַפְעָמִים עֲשִׂירוֹת אֵינְנָה לְטוֹבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם, אֲלֵא לְהִיפֵךְ, כְּפִי שְׂאֲמַר הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם (קִהְלַת ה' יב'): "יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רְאִיתִי תַחַת הַשָּׁמֶשׁ עֶשֶׂר שָׁמוֹר לְבַעְלִי לְרַעְתּוֹ". וְהַכּוֹנֵה הִיא, שְׁלַפְעָמִים, עַל-יְדֵי הָעֲשִׂירוֹת עָלוּל הָאָדָם לְשִׁכּוֹחַ אֶת בּוֹרְאוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דְּבָרִים ח, יא): "פֶּן תֹּאכַל וְשָׂבַעְתָּ וּבָתִּים טְבִים תִּבְנֶה... וְכִסֶּף וְזָהָב יִרְבֶּה לְךָ... וְרָם לְבַבְךָ וְשִׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ".

וְלִכֵּן אוֹמֵר הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם, שֶׁ"בְּרַכַת ה' הִיא תַעֲשִׂיר" - אִם הָעֲשִׂירוֹת בָּאָה מִצֵּד ה' (בְּשִׁכָר הַמְצוֹת), וְלֵא מִצֵּד הַמִּזְל, אֲזִי מוּבְטָח לוֹ לְאָדָם שֶׁ"וְלֵא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה" - שְׂלֵא יִתְגַּלְגַּל מִזֶּה רָע וְעֲצָב, בְּבַחֲיַנֵּת "עֶשֶׂר שָׁמוֹר לְבַעְלִי לְרַעְתּוֹ". (עַד כָּאן דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה' "עֲרַבִי נַחַל").

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עַל-כֵּן תְּבַלִּין, עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּשִׁלְחֵן עֲרוֹף (או"ח סִימָן ה'), שְׁכַאֲשֶׁר אוֹמְרִים שֵׁם ה' יִתְבָּרֵךְ (שֵׁם הוִי"ה), צָרִיךְ לְכוֹן הִיָּה הוֹיָה וְהִיָּה. וְהִבִּיאוֹר הוּא, שֶׁהַקֹּב"ה הוּא לְמַעְלָה מִן הַמְּקוֹם וּמִן הַזְּמַן, וְלִכֵּן מָה שֶׁהִיָּה בְּעֶבֶר וּמָה שֶׁהִיָּה בְּעִתִּיד נִחְשָׁב אֲצֵל הַקֹּב"ה כְּאִילוֹ הוּא עֲכָשָׁיו, בְּהוֹוָה, וְהַכָּל גְּלוּי לְפָנָיו בְּלֵי שׁוּם שִׁינׁוּי.

וְזֵהוּ שְׁכַתוּב: "בְּרַכַת ה' הִיא תַעֲשִׂיר". דְּהִינוּ, כְּאֲשֶׁר הַבְּרָכָה בָּאָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא כְּאֲמוֹר הִיָּה הוֹיָה וְהִיָּה, הִנֵּה בְּרָכָה זֹה הִיא בְּרָכָה לְלֵא פְגָם. שְׁפֹן, הוּא יִתְבָּרֵךְ הִיָּה הוֹיָה וְהִיָּה, בּוֹחֵן אֶת הָאָדָם הַמְּתַבָּרֵךְ בַּ"חוּט הַמְשׁוּלֶשׁ" (עֶבֶר, הוֹוָה וְעִתִּיד): אֵיךְ הָעֶבֶר שֶׁל אָדָם זֶה כְּאֲשֶׁר הוּא נִתְקַל בְּעֲשִׂירוֹת (עֲנִין זֶה נִבְדָּק גַּם בְּגִלְגוּלִים הַקּוֹדְמִים שֶׁל הָאָדָם). וְכֵן הַקֹּב"ה בּוֹדֵק אֵיךְ הַתְּנַהּגוֹת הָאָדָם עִתָּה בְּהוֹוָה, וְגַם אֵיךְ יִתְנַהֵג אוֹתוֹ אָדָם בְּעִתִּיד, כְּאֲשֶׁר תִּהְיֶה לוֹ עֲשִׂירוֹת. וְאִם בְּכָל זֹאת הוּא יִתְבָּרֵךְ מְבָרֵךְ אֶת הָאָדָם בְּעֲשִׂירוֹת, הִנֵּה מוּבְטָח לוֹ(=לְאָדָם) שֶׁ"וְלֵא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה" -

שהעשירות לא תהיה בבחינת "עֶשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעְלֵיו לְרַעְתּוֹ". שהרי, הקב"ה רָאָה אֶת הַכֹּל – עֶבֶר הוּנָה וְעֵתִיד – וּבְכָל זֹאת הָעֵינִיק לֹא אֶת בְּרַכַּת הָעֵשִׁירוֹת.

מֵעַתָּה יֵאִירוּ עֵינֵינוּ לְהִבִּין מַה שֶׁהִבְטִיחַ הַקֶּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: "אֶף-עַל-פִּי שְׁאִמְרָתִי לְכַהֲנִים שִׁיְהִיו מְבָרְכִים אֶתְכֶם – עִמָּהֶם אֲנִי עוֹמֵד וּמְבָרֵךְ אֶתְכֶם". כְּלוּמָר הַכַּהֲנִים רַק יֹאמְרוּ אֶת הַבְּרָכוֹת, אֲבָל הַפִּירוּשׁ שֶׁל הַבְּרָכוֹת הוּא, שְׁאֲנִי עוֹמֵד וּמְבָרֵךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי טוֹבָתוֹ.

וּמִנֵּינִי אֲנִי לְמִדִּים שֶׁהַקֶּב"ה הִשִּׁיב לָהֶם תְּשׁוּבָה זֹאת? מִמָּה שְׁאִמַּר לָהֶם "וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי" – אֶת הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ – "עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם" – אֲבָרְכֶם בְּשֵׁם הוִי"ה, שֶׁהוּא הָיָה הוּנָה וְיִהְיָה, כְּדֵי לְבַחֵן אֶת הַבְּרָכָה וּלְהַתְאִימָה לְטוֹבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. וְלָכֵן בְּרַכַּת הַכַּהֲנִים יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת: "יְבָרְכֶךָ ה'... יֵאָר ה'... יֵשָׂא ה', (וְלָכֵן הִיא נְקֻרָאֵת בְּרָכָה מְשׁוּלָּשֶׁת), לְלַמְּדֵךְ שֶׁהַקֶּב"ה מְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת שֶׁל שֵׁם הוִי"ה – הָיָה הוּנָה וְיִהְיָה (עֶבֶר, הוּנָה וְעֵתִיד), כְּדֵי לְהַתְאִימָאֵת הַבְּרָכָה רַק לְטוֹבָת בְּנֵי, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "יֵאָר ה' פָּנָיו... יֵשָׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ" (ו, כ"ה-כ"ו)

עַל הַכְּתוּב, "יֵאָר ה' פָּנָיו... יֵשָׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ", מְצִינּוּ בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ, כִּי אוֹתִיוֹת הַשֵּׁם (=יְהוָה), שֶׁהֵיוּ חְרוּטוֹת עַל הַצִּיץ, הֵיוּ מְאִירוֹת וְנוֹצְצוֹת, וְכָל מִי שֶׁהִצִּיץ בָּהֶן הָיָה נִתְקַף אִימָה, לְבוֹ הָיָה נִשְׁפָּר, וְכָךְ הָיוּ חֲטָאִיו מִתְּכַפְּרִים. יוֹצֵא, אִפּוּא, שֶׁעַל-יְדֵי "יֵאָר ה' פָּנָיו" – שֶׁהֵאִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת שְׁמוֹ, חֲזָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתְשׁוּבָה, וְזֶה הֵבִיא לְיַדִּי "יֵשָׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ", שֶׁהַקֶּב"ה נָשָׂא לָהֶם פָּנִים, וְכִפַּר לָהֶם עַל חֲטָאֵיהֶם... "דְּבַר אֵל אֶהְרֵן וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַר לָהֶם"

כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַרְה"ק רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מְרִימְנוּב זִיע"א בְּאֶקְרָאֵי לְעִירָה וְיִשְׁנִיצָא (שֵׁם כְּהֵן הִגָּה"ק בְּעַל ה"אֲרִיָּה דְּבִי עֵילָאֵי" זִיע"א כְּרַבָּה שֶׁל הָעִירָה), הַתְּבַקֵּשׁ עַל-יְדוֹ לְשִׁבוֹת וּלְהִישָׁאֵר שֵׁם בְּשַׁבַּת. בְּשַׁעַת סְעוּדַת הַשַּׁבַּת, כְּפִד ה"אֲרִיָּה דְּבִי עֵילָאֵי" אֶת הַרְבֵּי מְרִימְנוּב בְּאִמְרֵת דְּבַרֵּי תּוֹרָה, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: הָרִי כְּבוֹדוֹ כְּהֵן לְאֵל עֵלְיוֹן, אוּלַי יוֹאִיל לְבָאֵר לָנוּ דְּבַר תְּמוּנָה בְּדַבְרֵי רִש"י, עַל הַכְּתוּב בְּבְרַכַּת כַּהֲנִים: "אֲמַר לָהֶם, כְּמוֹ 'זְכוּר שְׁמוֹר'". וְכִי מָה כּוֹנֵנֵנוּ שֶׁל רִש"י לּוֹמֵר כְּמוֹ 'זְכוּר שְׁמוֹר'...?

הַשִּׁיב הַרְבֵּי: אֲקַדִּים לָךְ סִיפּוֹר, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ תִּבִּין אֶת דְּבַרֵּי רִש"י. בְּעֶרְבֵי אֶחָד, בְּעִיצוּמוֹ שֶׁל חֲרָף, אֲזָלוּ כָּל מִצְרָכֵי הַמְּזוּן בְּבֵית מוֹרֵי וְרַבִּי הַקְּדוּשׁ רַבִּי מְנַחֵם מְנַדֵּל מְרִימְנוּב זִיע"א, עַד כִּי לֹא נִמְצָא אִפִּילוֹ קוֹרְטוּב אֶחָד שֶׁל קָמַח בְּאֶרוֹן, שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַל דְּגִים וּבֶשֶׂר לְכַבּוֹד שַׁבַּת. הַשִּׁלְגַּ הָיָה שְׁטוּת, וְנִעְרַם לְגוֹבָה רַב סְבִיבוֹת הָעִיר, וְעוֹבְרֵי אוֹרַח פְּסוּ בְּכָל הַסְּבִיבָה. דְּבַר שְׁגָרִם, שֶׁלֹּא רָאִינוּ אֶת פְּנֵי הַמְּזוּן בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע. וְהִנֵּה כְּאֲשֶׁר לֹא נִרְאָתָה כָּל יְשׁוּעָה בְּאוֹפֵק, פְּנִיתִי אֶל מוֹרֵי וְרַבִּי, וְשָׂאֵלְתִי כֵּדַת מָה לַעֲשׂוֹת. הַשִּׁיב לִי רַבִּי הַקְּדוּשׁ בְּשָׂאֵלָה: "עֲצִים בְּבֵית יֵשׁ?". "יֵשׁ!" – הַשְּׁבַתִּי לוֹ. "מִיָּם בְּבֵית יֵשׁ?" – הוֹסִיף וְשָׂאֵל. "יֵשׁ!" – הַשְּׁבַתִּי לוֹ. "אִם כֵּן, מִלֵּא אֶת הַקְּדָרָה מִיָּם, הֲצֵת אֵשׁ בְּעֲצִים, וְשִׁפּוֹת (=הֲנַח) אֶת הַקְּדָרָה עַל הָאֵשׁ", הוֹרָה לִי. לְאַחַר שֶׁהִתְבַּשְׁלוּ הַמִּיָּם שְׁעָה אַרְוֶפָה עַל הָאֵשׁ, שְׁבַתִּי וְנִכְנַסְתִּי אֶצֶל רַבִּי הַקְּדוּשׁ, וְאִמְרָתִי לוֹ, כִּי הִגַּחְלִים כְּבָר נִתְעַמְעַמוּ, וְהַמִּיָּם כָּלוּ מִן הַקְּדָרָה, וְעַדִּין לֹא רוֹאִים פְּתַח לְיְשׁוּעָה. הַשִּׁיב לִי הַרְבֵּי: "שׁוּב וְהֲצֵת אֵשׁ בְּעֲצִים חֲדָשִׁים, וְשִׁפּוֹת אֶת הַקְּדָרָה שְׁנִית". מִיָּד עֲשִׂיתִי כֵּן. וְהִנֵּה, לְאַחַר זְמַן מָה הוֹפִיעַ לְפָתַע אֶחָד הָעֵשִׁירִים מְעִיר סְמוּכָה, אֲשֶׁר זָקוּק הָיָה אֵל הַרְבֵּי בְּאוֹפֵן דְּחוּף, וּבֹא לְשִׁבוֹת אֶת הַשַּׁבַּת בְּצִילוֹ, וְהֵבִיא עִמּוֹ מְזֻחֶלֶת חוֹרֶף, אֲשֶׁר בָּהּ הָיוּ חֲלוֹת, דְּגִים, בָּשָׂר וְכָל הַמְּטַעְמִים, הַכֹּל מִכָּל כָּל, 'אֵל יַחְסֵר הַמְּזוּג', וְתָהִי הַרְוָחָה. הוֹאִיל וְרִאִיתִי אֶת הַנֶּס, פְּתַחְתִּי וְשָׂאֵלְתִי אֶת רַבִּי: "מָה הוֹעִילוֹ הָעֲצִים וְהָאֵשׁ, וְלִשְׁם מָה הוֹצַרְכָּנוּ לְמִיָּם אֲשֶׁר בְּקְדָרָה?". נִעְנָה הַרְבֵּי וְהִשִּׁיב לִי: "מָה אֵינְךָ מִבִּין? הַשְּׁפַע מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְבוֹא מִן הַשָּׁמַיִם, אֲלֵא שְׁצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת פְּעוּלָה מְלַתְתָּא (=מְלַמְטָה) לְשֵׁם הַכְּנָה...!".

וְעַתָּה, גַּם דְּבַרֵּי רִש"י הַקְּדוּשׁ מוֹבִינִים. שְׁפֵן, לְרִש"י הָיָה קָשָׁה, לְשֵׁם מָה צְרִיכִים הַכַּהֲנִים לְבִטָּא אֶת הַבְּרָכָה בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כְּפִי שְׁכְּתוּב: "אֲמַר לָהֶם: יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ, יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיַחְנֶנְךָ, יֵשָׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ". וְהָרִי הַקֶּב"ה הוּא הַמְּבָרֵךְ, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר בְּהַמְּשָׁךְ הַפְּסוּקִים, "וְאֲנִי אֲבָרְכֶם!" וְעַל-כֵּן מִשִּׁיב רִש"י וְאֹמֵר: "כְּמוֹ זְכוּר שְׁמוֹר". כְּלוּמָר, כְּמוֹ "זְכוּר וְשְׁמוֹר" הָאֲמוּרִים בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, שְׁאֲנוּ מְצִיִּים עַל הַהֲכָנָה, לְמָרוֹת שֶׁהִשְׁפַּע שֶׁל שַׁבַּת יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם, כֵּךְ הוּא הַדִּין בְּבְרַכַּת כַּהֲנִים, אֶף עַל פִּי שֶׁהַבְּרָכָה בָּאָה מִלְּמַעְלָה מִהַשָּׁמַיִם, מְצִיִּים הַכַּהֲנִים לַעֲשׂוֹת פְּעוּלָה כְּאֵן לְמַטָּה, עַל-יְדֵי אִמְרֵת הַבְּרָכוֹת בְּפִיהֶם...! שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשְׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נִשְׂא "אֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחִימִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" ❗❗ כְּנִיסַת הַחֹג: 19:11

עֲרַשׁ"ק א' סיון תשע"ד (30.5.14) יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 20:25 ר"ת 21:10

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי אִישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְלִבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן, כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתֵּף יִשָּׂאוּ" (ז' ט')

על הציווי לבני קהת "כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו" (=את כלי הקדש של המשכן צריכים בני קהת הלויים לשאת על כתפם) – אמרו חז"ל בגמרא (סוטה לה): דוד המלך טעה במקרא מפורש זה. שכן, כשהעלה דוד המלך את ארון הברית, מקרית יערים אל עיר דוד, היה על הלויים לקחת את ארון הברית על כתפיהם, כפי הציווי: "בכתף ישאו", ואסור היה להם לקחת את הארון בעגלה.

אולם, כאמור, דוד טעה, והעלה את ארון הברית בעגלה, כמו שכתוב (דברי הימים א', יג, ו-י'): "ויעל דוד וכל ישראל... אל קרית יערים... להעלות משם את ארון האלקים... וירכיבו את ארון האלקים על עגלה חדשה... ויבאו עד גרן כידן, וישלח עזא את ידו לאחז את הארון, כי שמטו הבקר. ויחר אף ה' בעזא ויכהו על אשר שלח את ידו על הארון... וימת שם (עזא) לפני האלקים".

וצריך להבין ענין זה. שכן, איך טעה דוד המלך בדבר שהוא כל-כך ברור, שאפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותו? וכפי שאומרת הגמרא: "דרש רבא: מפני מה נענש דוד? מפני שקרא לדברי תורה, 'זמרות', שנאמר (תהילים קיט'): 'זמרות היו לי חקיד בבית מגורי'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: דברי תורה, שכתוב בהן (משלי כג) 'התעף עיניך בו ואיננו', אתה קורא אותן 'זמרות'? הריני מכשילך בדבר שאפלו תינוקות של בית רבן יודעין אותו, שנאמר (במדבר ז'): 'ולבני קהת לא נתן, כי עבדת הקדש עליהם, בכתף ישאו'. ואיהו אתייה בעגלתא" (=ואילו אתה, דוד, לקחת את הארון בעגלה, ולא על כתפי הלויים, כמו שכתוב בתורה).

הנה למדנו מדברי הגמרא שמחמת שדוד המלך קרא לדברי התורה "זמרות" הוא נענש, ומשמים גרמו לכך שיטעה ויצוה לשאת את הארון בעגלה, ולא על כתפי הלויים.

וצריך להבין ענין זה. שכן, מהו העונש מידה כנגד מידה שנענש דוד המלך על אשר קרא לדברי תורה "זמרות".

ויש לומר שהביאור הוא על-פי מה שמובא בספר הקדוש "אגרא דכלא" (תצוה), שיש לצדיקים שתי בחינות בעבודת הבורא יתברך שמו. עבודה שהיא בבחינת "בכתף ישאו", כמו שכתוב (במדבר ז, ט'): "כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו". דהינו, למרות שהאדם אינו מרגיש תענוג בעבודת ה', מכל מקום, הוא מקבל על עצמו על מלכות שמים לעבוד את ה' בכל כוחו, וזהו בבחינת "בכתף ישאו" – כלומר, יגיעה והתאמצות בעבודת ה'.

ויש בחינה שניה בעבודת ה', והיא בחינת "עבודת מתנה", כמו שכתוב בתורה (במדבר יח, ז'): "עבדת מתנה אתן". דהינו, האדם זוכה להרגיש תענוג גדול בעבודת ה', כמו שכתוב (ישעיה נח, יד): "אז תתענג על ה'", בבחינת (שיר השירים ז, ז): "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים".

וצריך לדעת, שכל עבודת ה' יתברך צריכה להיות בדרך של עמל ויגיעה בבחינת "בכתף ישאו". ולכן, על אחת כמה וכמה שראוי לנהוג כך בעסק התורה, שהרי עיקר מצות עסק התורה הוא עמל ויגיעה, כמו שכתוב בפרשת "בחקתי": "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם...". מפרש רש"י זצ"ל: "שתהיו עמלים (=מתאמצים) בתורה". וידוע מה שכתב הט"ז (או"ח סימן מז' ס"ק א'), שמטעם זה תקנו לנו חז"ל בברכת התורה: "לעסוק בדברי תורה", ולא תקנו לומר "ללמוד בדברי תורה". פי העיקר הוא לעסוק בתורה בדרך של עמל ויגיעה כדרךם של בעלי עסקים שמתגעים בכל כוחם להרויח את לחמם ולהגדיל את פרנסתם.

ולפי זה מבואר היטב הכתוב: "ולבני קהת לא נתן, כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו". שכן, היות שעבודת בני קהת הייתה לשאת את הארון שבתוכו היו שני לוחות הברית, שהם יסוד כל התורה כלה. הנה, מן הראוי, שלא יעבדו את ה' בדרך של מתנה ותענוג, אלא בדרך של עבודת משא בעמל וביגיעה. ולכן, אסור להם לשאת את הארון בעגלה, אלא רק "בכתף ישאו" – לרמוז שעסק התורה הוא דוקא בדרך של עמל ויגיעה.

הנה, פי כן מבואר היטב עונשו של דוד המלך, מידה פנגד מידה. שפן, מכיון שדוד קרא לדברי התורה 'זמירות', באומרו "זמירות היו לי חקיד בבית מגורי", גלה הוא בכך, שדברי התורה נעימים להשגה כמו זמירות. ועל-כך אמר לו הקב"ה: "התעייף עיניך בו ואיננו, אתה קורא אותן זמירות? (דהינו, כפיכול התורה קלה להשגה בעיניך?). הריני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותך, שנאמר (במדבר ז): 'ולבני קהת לא נתן, כי עבדת הקדש עליהם, בכתף ישאו, ואיהו אתיה בעגלתא' (=ואילו אתה, דוד, לקחת את הארון בעגלה, ולא על כתפי הלויים, כמו שכתוב בתורה). וכל זה, כדי לרמוז לנו, שעסק התורה צריך להיות דוקא בדרך של עמל ויגיעה, ולא בבחינת 'זמירות' (=בקלות). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פניחס פרידמן)

"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל אמור להם" (ו, כ"ג)

על הפתוב, **"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל אמור להם"**, אמרו חז"ל (סוטה לח), שכל המברך – **מתברך**, שנאמר: **"ואברכה מברכך"**. וגם יש לו בעולם הבא כתר לראשו, וזה שפתוב **"תברכו"** – אותיות **"כתר בו"**. וצריך לדעת, שתזון שמכון בששים האותיות של ברכת הפהנים, ואומר כל תיבה ותיבה לפני הפהנים (שם בפיהם) – גם הוא **מתברך** מדין **"כל המברך מתברך"**. וזה הרמז של **"אמור להם"**. שהרי הם אינם יכולים לקרוא בעצמם, כיון שהם נושאים כפיהם, ולכן צריך לאמר להם.

וצריך החזן לאמר זאת בקול זמרה. והרמז לכך הוא, שהרי כל **"אמר"** שבתורה הוא חסר ו', ורק כאן, בברכת הפהנים כתוב **"אמור"** מלא עם ו'. ומדוע? אלא כיון ש**"אמור"** מלא הוא גמטריה **"זמר"** (גם אותיות **"רמז"**) – כדי לומר לה, שבברכת הפהנים יש רמזים וסודות, וראוי לומר כל תיבה ותיבה בזמרה.

וכל שכן כאשר הכהנים נושאים את ידיהם בפתל המערבי, מקום השכינה, שאז הברכה מתקיימת. וזהו שכתוב: **"ואל בניו לאמר פה תברכו"** – ראשי תיבות **"בפוחל"** ששם תברכו את בני ישראל. וכן, **"אמור להם"** גמטריה **"מעריב"**, ששם ודאי מספים הקב"ה עם הפהנים בברכה, כמו שכתוב: **"ישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם"**. וצריך לדעת, שכונת **"קריאת שמע"** ונשיאת כפים מדרגתם גדולה עד מאד. שפן, ב**"קריאת שמע"**, יש כה' אותיות בפסוק הראשון. ובנשיאת הכפים של הפהנים נאמר **"פה תברכו"**. שהרי **"פה"** הוא רמז על השכינה, שנאמר: **"כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו"**.

וראוי להוסיף כאן מה שכתב ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן, אופן קצה), בשם האריו"ל, שמושה רבנו הרג את המצרי בעזרת השם הקדוש **"כהת"**, שהוא אותיות **"תפה"** – והוא השם השמיני מ-עב (=72) שמות הקדש. ושם זה יוצא מהפסוק בתהילים (קנ, ו): **"כל הנשמה תהלל יה"**. וכפי דבריו הקדושים (אופן קצה): **"מבואר בספר הפונות, שמושה הרג את המצרי בשם השמיני של עב' שמות, והוא מבואר בפסוק: 'ויאמר לרשע למה תפה רעד' – במלת 'תפה' נרמז שם זה, שיוצא מהפסוק: 'כל הנשמה תהלל יה' – ראשי תיבות 'כהת'."**

ומקור הדבר ב**"פרי עץ החיים"**, לרבי חיים ויטל זצ"ל, הכותב בשם רבו הקדוש האריו"ל (שער קריאת התורה פה): **"כי לא עזבת דורשיה ה"** – סופי תיבות **"תכה"**, והוא השם אשר הרג בו משה את המצרי (כמו שכתוב: **"ויאמר לרשע) למה תפה רעד'... וכל המכון בו (=בשם "תפה")**, ניצול מאדם רע כל היום". וזהו שאומר הפתוב בברכת הפהנים: **"פה תברכו"**, אותיות **"כהת"** ברוך, וכל המכון בשם זה, **"כהת"**, ניצול מפל דבר רע, וזוכה לראות פני משיח בן דוד, שיש לו שם קדוש זה, שהרי **"כהת"** בגמטריה **"משיח בן דוד"** (עם הפולל). (עפ"י "כסא רחמים"). **"כלה נאה וחסודה"**

בספר **"בני בנימין"** מובא סיפור מופלא על הגאון האדיר רבי עקיבא איגר זיע"א, גאון הגאונים, מחבר גליון הש"ס, שבכל שנה היה הקהל מכבד את כבודו בשמחת תורה כחתן תורה (כך למעלה מחמשים שנה). פעם אחת עלה הרב הגאון לברך על התורה בעלית **"חתן תורה"**, פנהו, ובמקום לברך החל לבכות. דמעות רותחות ירדו מעיניו של הרב, וכל הציבור הקדוש ראו את רבם הבוכה, ותמהו.

לבסוף, העזו לשאול את הצדיק, ואמרו לו: **"מדוע כבודו בוכה?"** פנה אליהם הרב, ואמר להם: **"ואיך לא אבכה! הנה, למעלה מחמשים שנה שאני חתן תורה, ומעולם לא זכיתי להכיר את הפלה!!"**. הרב, שהיה גאון אדיר בתורה, והחידושים שלו על התורה ועל הש"ס מלמדים אותנו על בקיאותו המופלאה בתורה, הוא אומר שעדין אינו מכיר את הפלה (=התורה)? אם כך, מה נגיד אנו, **"אזובי תקיר!"** האם אנו מכירים את הפלה??

בענין זה מסופר על הרה"ק רבי יואל מסאטמר זיע"א, שפעם בחג השבועות באו שני אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים, כדי לקבל ממנו ברכה. שאל אותם הרב, האם בחג השבועות חדשו הם איזה חידוש בתורה. מחמת הבושה לא ענו לרב דבר. אמר להם הרב: הלא חג השבועות הוא יום החתונה של ישראל עם הפלה, היא התורה הקדושה. והנה, כידוע, עיקר ותכלית הזיווג הוא כדי להוליד תולדות. אם כך, יש לחדש ביום זה חידושי תורה, שהם התולדות והפירות של ישראל עם התורה הקדושה. **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגליון!**

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נִשְׂא "אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" ❗❗❗ כְּנִיסַת הַחֶג: 19:11

עֲרַשׁ"ק א' סיון תשע"ד (30.5.14) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:25 ר"ת 21:10

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי אִישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"איש או אשה כי יעשו מפל חטאת האדם למעל מעל בה... והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו"

שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (עבודה זרה ה): "אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יונתן: כל העושה מצוה אחת בעולם הזה, מְקַדְּמָתוֹ (=מְקַדְּמָה אוֹתוֹ), וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֵאמַר (ישעיה נח): 'וְהִלֵּךְ לְפָנָיִךְ צְדָקָךְ'. וְכָל הַעוֹבֵר עַבְיָרָה אַחַת (בְּעוֹלָם הַזֶּה), מְלַפְּתוֹ וּמוֹלִיכְתוֹ לְיוֹם הַדִּין, שְׁנֵאמַר (איוב ו): 'לְפָתוֹ אַרְחוֹת דְּרָכָם, יַעֲלוּ בַתְּהוֹ וַיֵּאבְדוּ'". וְדַקְדַּק הַמַּהְרֵשׁ"א עַל דְּבַרֵי הַגְּמָרָא, וְשָׂאֵל: מִדּוּעַ עַל הַמִּצְוָה נֶאמַר שֶׁהִיא: "מְקַדְּמָתוֹ (=מְקַדְּמָה אוֹתוֹ) וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו לְעוֹלָם הַבָּא", וְאֵילּוּ עַל הַעַבְיָרָה נֶאמַר רַק: "מְלַפְּתוֹ וּמוֹלִיכְתוֹ לְיוֹם הַדִּין", וְלֹא נֶאמַר שֶׁגַם הִיא "מְקַדְּמָתוֹ (=מְקַדְּמָה אוֹתוֹ), וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו לְיוֹם הַדִּין"?

וְתֵרֵץ הַמַּהְרֵשׁ"א בְּלִשׁוֹן קוּדְשׁוֹ, וְאָמַר: "כִּבְרַ הַקְּדָמָנוּ בְּזֵה, כִּי לְפִי הַמַּעֲשֵׂה נִבְרָא לוֹ (=לְאָדָם) מְלֶאכֶּה רִוְחָנִי. אִם (עָשָׂה הָאָדָם מִצְוָה, נִבְרָא לוֹ) סְנִיגוֹר (=מְלֶאכֶּה טוֹב, הַמְלִיץ יִשָּׁר בְּעֵדוֹ). וְאִם (עָשָׂה הָאָדָם עַבְיָרָה, נִבְרָא לוֹ) קְטִיגוֹר (=מְלֶאכֶּה רָע, הַמְקַטְרֵג עָלָיו). וְ(לִכְּוֹן) שְׁנֵה (הַכְּתוּב אֵת) לְשׁוֹנוֹ, (וּ) בְּמִצְוָה (אָמַר) 'מְקַדְּמָתוֹ (=מְקַדְּמָה אוֹתוֹ), וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו', (וְאֵילּוּ) בְּעַבְיָרָה (אָמַר) 'מְלַפְּתוֹ וּמוֹלִיכְתוֹ', עַל דְּרָךְ מִשָּׁל. כִּי לְמוֹלִיכִין לְמָקוֹם (שֶׁל) שְׂמִחָה וְטוֹבָה, אֵין צָרִיךְ הַמּוֹלִיכֵי לְאַחֲזוֹ בִּידוֹ, דְּוָדַאי יֵלֵךְ (הָאָדָם) אַחַר הַמּוֹלִיכֵי, וְלֹא יִשְׁמַט מִמֶּנּוּ. כֵּן הוּא (=כֶּךָ גַם) בְּמִצְוָה. אֲבָל, הַהוֹלֵךְ לְגִרְדוּם, צָרִיךְ הַמּוֹלִיכֵי לְלַפֵּף אוֹתוֹ וּלְאַחֲזוֹ, (כְּדִי) שֶׁלֹּא יִשְׁמַט (=יִמְנַע) מִלִּילֵךְ (=מִלְּלַכֶּת) אַחֲרָיו, כֵּן הוּא (=כֶּךָ גַם) בְּעַבְיָרָה".

כְּדִי לְהַבִּין אֵת דְּבַרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַמַּהְרֵשׁ"א, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁמִּכָּל מַעֲשֵׂה מִצְוָה שֶׁעוֹשֶׂה הָאָדָם נִבְרָא מְלֶאכֶּה רִוְחָנִי, שְׁמִלִּיץ עָלָיו יִשָּׁר בְּעוֹלָם הַבָּא. וּמִכָּל מַעֲשֵׂה עַבְיָרָה שֶׁעוֹשֶׂה הָאָדָם נִבְרָא מְלֶאכֶּה קְטִיגוֹר וּמְחַבֵּל, הַנוֹקֵם בּוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא בְּכָל מִינֵי צַעַר וְיָגוֹן. וְלִכְּוֹן, כִּאֲשֶׁר הָאָדָם הוּא זָכָאִי, וְהוֹלֵךְ כָּל יְמָיו בְּדֶרֶךְ יִשְׁרָה לְפָנָיִם הַשֵּׁם יִתְּבָרֵךְ – וְאֵת מָה שֶׁפָּגַם וְקִלְקַל, תִּקֵּן וְשִׁב בְּתִשְׁבּוּבָה בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים – אֲזִי כִּשְׁנַפְטָר וּבָא לְעוֹלָם הַבָּא, בָּאִים לְקַרְאָתוֹ כִּיתוֹת כִּיתוֹת שֶׁל נִשְׁמוֹת צְדִיקִים, וְכַמָּה מַחֲנוֹת שֶׁל מְלֶאכֶּה הַשְּׂרֵת. בְּמִיּוֹחַד מְקַדְּמִים אֵת פָּנָיו אוֹתָם מְלֶאכֶּה שֶׁהוּא עֲצָמוֹ בְּרָא, עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטוֹבִים. כָּל אֱלֹהִים בָּאִים לְקַרְאָתוֹ בְּקוֹל צְהִלָּה וְרִינָה, בְּקוֹל שִׁשׁוֹן וְשְׂמִחָה, בְּשִׁירִים וּבְתִשְׁבּוּחוֹת, מְרַקְדִים לְפָנָיו, וּמִבִּיאִים אוֹתוֹ לְגֵן עֵדֶן בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת שֶׁל הִילּוּל וְשְׂמִחָה, וּמְכַרְיִים לְפָנָיו: "פָּנּוּ דְרָךְ לְצַדִּיק פְּלוֹנִי בֵּן פְּלוֹנִי, שָׁבָא עִתְהוּ! כֶּךָ וְכָךְ מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה, כֶּךָ וְכָךְ תּוֹרָתוֹ וְתַפִּילָתוֹ שֶׁסָּגַל בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים!" וְעוֹשִׂים לוֹ כְּבוֹד גָּדוֹל שְׂאִין לְתַאֲרוֹ וּלְשַׁעְרוֹ. וְלִכְּוֹן אִמְרָה הַגְּמָרָא אֲצֵל הַצַּדִּיק לְשׁוֹן "מְקַדְּמָתוֹ" – כִּי הֵם אֵינָם צָרִיכִים לְאַחֲזוֹ בִּידוֹ וּלְהוֹלִיכֵי בְּחוֹזְקָה, כִּי בְּטוֹחִים הֵם שֶׁלֹּא יִבְרַח מֵהֶם. שְׁכֵן, מִי לֹא יִרְצֵה לְרוּץ לְמָקוֹם עֲנֵג שְׂכֻזָּה, עֵין לֹא רֵאתָה? עַל-כֵּן הֵם מְקַדְּמִים וְהוֹלְכִים לְפָנָיו, רַק כְּדִי לְהַרְאוֹתוֹ אֵת הַדְּרָךְ שֶׁיֵּלֵךְ בָּהּ אַחֲרֵיהֶם.

אֲבָל, אִם הָאָדָם אֵינוֹ זָכָאִי, חֲלִילָה, וְעָשָׂה עַבְיָרוֹת כָּל יְמָיו, אֲזִי, כִּשְׁנַפְטָר בָּאִים כָּמָה מְלֶאכֶּה תַּבְּלָה, וּבִפְרָט אֱלֹהִים שֶׁהוּא בְּרָא בְּעֲצָמוֹ בְּעוֹנוֹתָיו הַמְרִים. וְהֵם לְבוֹשִׁים שְׁחוּרִים, וּמַתְעַטְפִים שְׁחוּרִים, וּבָאִים עָלָיו בְּקוֹל יִלְלָה וּבְכִי וְצַעֲקָה, וּמְכַרְיִים עָלָיו: "אֲזִי לְפָלוֹנִי בֵּן פְּלוֹנִי, שְׂיָצָא מִן הָעוֹלָם רִיקָם מְזוֹכוּיוֹת, רִיקָם מִמַּעֲשֵׂים טוֹבִים!" וּמְפָרְסִים (אֵת) מַעֲשָׂיו הַרְעִים בְּעוֹלְמוֹת הָעֵלְיוֹנִים – וַיַּחֲשֵׁךְ מִשְׁחוֹר תַּאֲרוֹ. וְאֲזִי מוֹלִיכִים אוֹתוֹ לְגִיְהֵנוּם בְּחַרְפוֹת וּבְזִיוּנוֹת. וְלְפִי שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ הֵיטֵב מָה מִצְפָּה לוֹ שֵׁם, לֹא יַחְמוֹד הוּא כָּלֵל לְהַגִּיעַ לְמָקוֹם הַהוּא, עַל-כֵּן לְמָקוֹם כְּזֶה צָרִיכִים לְהוֹבִיל אוֹתוֹ בְּעַל כּוֹרְחוֹ. וְלִכְּוֹן אוֹמְרַת הַגְּמָרָא, שֶׁהַעַבְיָרָה "מְלַפְּתוֹ". דְּהֵינּוּ, מְלֶאכֶּה תַּבְּלָה הוֹלְכִים אַחֲרָיו, לּוֹפְתִים/תּוֹפְסִים אוֹתוֹ בְּכַחַ, וּמוֹלִיכִים אוֹתוֹ לְגִיְהֵנוּם.

עַל-פִּי הָאָמוֹר מְפָרֵשׁ הַ"אֵהֵל דָּוִד" אֵת הַכְּתוּב (פְּרַשְׁת "נִשְׂא"): "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטָּאת הָאָדָם לְמַעַל מַעַל בְּה'... וְהִתְוַדּוּ אֵת חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהָשִׁיב אֵת אֲשָׁמוֹ בְּרֵאשׁוֹ". הִנֵּה, אוֹמֵר הַ"אֵהֵל דָּוִד", אֲמַת שֶׁעַל-יְדֵי הַעַבְיָרָה נִבְרָא קְטִיגוֹר, שֶׁהוּא מְלֶאכֶּה תַּבְּלָה הַהוֹלֵךְ אַחַר הָאָדָם, מְלַפֵּף אוֹתוֹ וּמוֹלִיכֵי לְגִיְהֵנוּם.

אוֹלָם, אָמְרוּ חו"ל בְּגִמְרָא (יומא פו), שֵׁישׁ ב' מִינֵי תִשְׁבוּבוֹת: תִּשְׁבוּבָה מִיִּרְאָה (=מִפְּחָד) ה' יִתְבָּרֵךְ, וְתִשְׁבוּבָה מֵאֲהַבַת ה'

יתברך. וההבדל ביניהם הוא, שכאשר עושה האדם תשובה מיראה(=מפחד) הקב"ה, זדונותיו/פשעיו נעשות לו כשגגות. אולם, כאשר הוא עושה תשובה מאהבת ה' יתברך - זדונותיו/פשעיו נעשות לו כזכויות(=כמצוות).
רואים אנו מכאן, שהעושה תשובה מיראה, הזדונות(=הפשעים, עבירות שעשה בכונה) נעשות לו כשגגות(=כחטאים, עבירות שעשה ללא כונה). אבל העושה תשובה מאהבה, זדונות נעשות לו כזכויות(=כמצוות), והוא נקי מכל חטא ופשע.

נמצא, פי על-ידי שהאדם עושה תשובה להקב"ה מאהבה, הנה, נהפך לו הקטיגור(=מלאך התבלה) לסניגור(=למלאך טוב). על-כן, תחת אשר עד עתה הלך מלאך התבלה מאחורי האדם, כדי להובילו לגיהנום, הנה מעתה (לאחר שנהפך הקטיגור לסניגור), הולך הסניגור/המלאך הטוב לפני האדם, כדי להוליכו לגן עדן.
וזהו פירוש הפסוק: "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה". דהינו, כאשר איש או אשה חוטאים, ומועלים מעל בה' יתברך, הנה, על-ידי כך בוראים מלאכי חבלה, אשר לופתים אותם, והולכים אחריהם כדי להובילם לגיהנום. על-כן, העצה היעוצה היא "והתודו את חטאתם אשר עשו" - שיעשו תשובה על עונותיהם.

אולם, מוסיף הכתוב להזהיר, שלא יסתפק האדם בתשובה מיראה ומפחד אימת הדין, שאז הזדונות נעשות כשגגות, אלא יעשה תשובה מאהבה, שאז זדונות נעשות לו כזכויות(=כמצוות). ועל-ידי כך "והשיב את אשמו בראשו". דהינו, ישיב את "אשמו" - את המלאך המקטרג, שנברא מן העבירה - ישיב "בראשו" - כלומר, שילך לפניו, ולא מאחוריו. שהרי, עתה, על-ידי תשובתו מאהבה נהפך המשחית למלאך טוב, והולך הוא בראשו/לפניו, כדי להוליכו לגן עדן. (אלו תכן דבריו המתוקים של ה"אהל דוד", הלא הוא הגה"ק רבי דוד דייטש זצ"ל, מגדולי תלמידי ה"חתם סופר").
(על פי "אורה של תורה" לרה"ק פינחס פרידמן)

"ישא ה' פניו אליך" (ו' כו')

במסכת ברכות (כ', עב) מובא המדרש הבא: אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם! כתוב בתורתך: "אשר לא ישא פנים(=ה' אינו מפלה לטובה שלא פדין) ולא יקח שחד" (דברים י', יז), והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב (שהרי כתוב בברכת הכהנים): "ישא ה' פניו אליך!"
אמר הקב"ה למלאכי השרת: וכי (איך) לא אשא פנים לישראל? שהרי כתבתי להם בתורה (דברים ח', י'): "ואכלת ושבעת, וברכת את ה' אלקיך", והם מדקדקים על עצמם(=מחמירים על עצמם לברך ברכת המזון) עד כזית ועד כפיצה(=אפילו באכילה מועטת, ללא "ושבעת") (אם כן, איך לא אשא להם פנים?) (ברכות ז' ב')
"גדול השלום"

שנינו בתלמוד ירושלמי (מסכת סוטה): רבי מאיר בעל הנס היה רגיל לרוש בבית הכנסת של חמתא(=שם מקום) כל ליל שבת. והיתה שם אשה אחת, שתמיד היתה באה לשמוע את דרשתו. פעם אחת האריך רבי מאיר בדרשתו. כשחזרה האשה לאחר הדרשה ובקשה להיכנס לביתה, מצאה אותו נעול. אמר לה בעלה: היכן היית? אמרה לו: הלכתי לשמוע את דרשתו של רבי מאיר. אמר לה: נשבע אני, שאין את נכנסת לבית, עד שתירקי בפניו של רבי מאיר.

צפה בכך רבי מאיר ברוח הקודש, והודיע בחוצות שהוא חש בעיניו, וכל מי שיודעת ללחוש לעין לשם רפואה - תבוא ותלחש. אמרו לה שכנותיה של אותה אשה: הרי לך הזדמנות כדי שתוכלי להיכנס לביתך ולפיס את בעלך. עשי עצמך לוחשת לעינו של רבי מאיר ותירקי לתוכה! הלכה אותה אשה אל רבי מאיר. אמר לה: יודעת את ללחוש לעיני? מפתה אליו אמרה לו: לא, איני יודעת. אמר לה: יורקים לתוך העין שבע פעמים, וכך היא מתרפאת! וכך עשתה, וירקה בעיניו של רבי מאיר בעל הנס שבע פעמים! אמר לה: לכי אמרי לבעלך: אתה אמרת פעם אחת שארק בפני הדרשן, ואני ירקתי בפניו שבע פעמים.

אמרו לו תלמידיו של רבי מאיר: רבנו, כך מבזים את התורה? אילו אמרת לנו, היינו מביאים את אותו בעל, ומלקין אותו לפניך, עד שהיה מתרצה ומתפייס בפני אשתו! אמר להם רבי מאיר: וכי כבודי גדול מכבוד קוני(=הקב"ה)? ומה שם הקב"ה, שנכתב בקדושה, אמר הכתוב שימחה על המים הבודקים את האשה הסוטה, למען השלום, כבודי לא כל שכן? (=בודאי שכבודי אינו יותר משל ה'). (עפ"י מדרשי חז"ל)

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נִשְׂא "אֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחֻמִּים" רֵאשִׁי תִּיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" ❗❗ כְּנִיסַת הַחֶג: 19:11

עֲרַשׁ"ק א' סיון תשע"ד (30.5.14) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:25 ר"ת 21:10

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי אִישׁ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטָּאת הָאָדָם לְמַעַל מִעַל בְּה"

עַל הַכְּתוּב, "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטָּאת הָאָדָם לְמַעַל מִעַל בְּה", מִבִּיא הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" אֶת דְּבָרֵי הַיְנוּקָא, בְּנוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא (שְׁהִיָּה יֵלֵד פְּלָא עִם נִשְׁמָה גְדוּלָּה, וְדָרַשׁ לִפְנֵי הַתְּנַאֲיִם, תְּלַמִּידֵי רִשְׁבִּי דְּבָרִים נִשְׁגָּבִים). וְכֵן אָמַר לִפְנֵיהֶם אוֹתוֹ יְנוּקָא (מוֹבָא בּוֹהַר, בְּלַק קִפּוֹ): שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר בְּקִהְלַת (ב', יד) "הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ". וְלִכְאוּרָה צָרִיךְ לְהִבִּין אֶת דְּבָרֵי הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם, אִיךְ שִׁיךְ לְשַׁבַּח אֶת הַחֶכֶם עַל שׁ"עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ", וְלֹא בְּגוֹפוֹ אוֹ בִּידָיו? הֲלֹא כָּל בַּר דַּעַת יוֹדֵעַ, שְׁעֵינָיו שֶׁל הָאָדָם הֵם בְּרֵאשׁוֹ, וְלֹא בְּגוֹפוֹ אוֹ בִּידָיו. אִם כֵּן, מִדּוּעַ מְשַׁבַּח שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ אֶת הַחֶכֶם עַל שׁ"עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ"?

וּמִתְרַץ הַיְנוּקָא עֵינָן זֶה עַל-פִּי חו"ל, וְאוֹמֵר: הִנֵּה מְבוֹאֵר בְּגַמְרָא (שַׁבַּת קְנוֹ), שְׂאֲסוּר לְאָדָם לְלַכֵּת אַרְבַּע אַמּוֹת בְּגִילוֹי רֵאשׁ, כִּדִּי שְׁתֵּהִיָּה לוֹ יִרְאֵת שָׁמַיִם. וְהַטַּעַם לְכַךְ, אוֹמֵר הַיְנוּקָא, הוּא מִכִּינּוּן "דְּשִׁכְיִנְתָּא שְׂרִיא עַל רִישִׁיה" (=שְׁהִשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עַל רֵאשׁוֹ). עַל-כֵּן, מִחַמַּת יִרְאֵת הַשְּׁכִינָה צָרִיךְ הָאָדָם לְכַסּוֹת אֶת רֵאשׁוֹ. וְזֶהוּ שְׂאֲמַר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ "הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ". דְּהֵינּוּ, הַחֶכֶם מִסְתַּכֵּל תָּמִיד בְּעֵינָיו עַל רֵאשׁוֹ (=עַל הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה), וְאֵינּוּ מְסִיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנָּה לְרַגַע, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִילִים טו', ח'): "שׁוֹיִתִּי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד" (עַל-כֵּן, כָּל דִּיבּוּרָיו וּמַעֲשָׂיו שֶׁל הָאָדָם צָרִיכִים לְהִיֹּת מְכוּנָיִם לְכַבוֹד הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעַל רֵאשׁוֹ, כִּדִּי שְׁלֹא יִגְרוּם חֲלִילָה, בְּעֻזּוֹתָיו, לְגַרְשָׁה מִמֶּנּוּ).

בְּהַמְשָׁךְ הַזֶּהר מְפָרֵשׁ הַיְנוּקָא גַם אֶת הַכְּתוּב בְּקִהְלַת (ט', ח'): "בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגִדֶיךָ לְבָנִים, וְשִׁמֹן עַל רֵאשְׁךָ אֵל יַחֲסֹר". וּמִבְּאֵר הַיְנוּקָא, שְׁשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ רָמַז כָּאֵן עַל גּוֹף הָאָדָם, שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת "פְּתִילָה", וְאֲשֶׁר עַל רֵאשׁוֹ מְאִיר **אוֹר/אֵשׁ הַשְּׁכִינָה** הַקְּדוּשָׁה. וְהֵנָּה, כְּמוֹ שְׂאִי-אֲפֻשֶׁר לְאֵשׁ לְבַעוֹר בְּלִי שִׁמֹן, כִּךְ אֵינּוּ הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה יְכוּלָּה לְהֵאִיר בְּלִי מְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהֵם הַ"שִׁמֹן" שֶׁלָּהּ. וְעַל-כֵּן אוֹמֵר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ: "בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגִדֶיךָ לְבָנִים" - בְּמְצוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּדִּי שׁ"שִׁמֹן עַל רֵאשְׁךָ אֵל יַחֲסֹר", כִּדִּי שְׁלֹא יַחֲסֹר הַ"שִׁמֹן" (=הַמְצוֹת וְהַמַּעֲשִׂים הַטוֹבִים) לְשִׁכְיִנָּה הַקְּדוּשָׁה. שְׁהֲרִי, רַק עַל-יְדֵי כִךְ הִיא תוֹכֵל לְהֵאִיר עַל רֵאשְׁךָ. (עַד כָּאֵן דְּבָרֵי הַיְנוּקָא בּוֹהַר הַקְּדוּשָׁה).
"וְלִבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן, כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ" (ז' ט')

עַל הַצִּיּוּי לְבְנֵי קָהָת "כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ" (=אֶת כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַמִּשְׁכָּן צָרִיכִים בְּנֵי קָהָת הַלְוִיִּים לְשִׂאת עַל כַּתְּפָם) - אָמְרוּ חו"ל בְּגַמְרָא (סוּטָה לֵה): דוּד הַמֶּלֶךְ טָעָה בְּמִקְרָא מְפוֹרֵשׁ זֶה. שְׁכֵן, כְּשֶׁהֵעֵלָה דוּד הַמֶּלֶךְ אֶת אַרְוֹן הַבְּרִית, מְקַרִּית יַעֲרִים אֵל עִיר דוּד, הִיָּה עַל הַלְוִיִּים לְקַחַת אֶת אַרְוֹן הַבְּרִית עַל כַּתְּפֵיהֶם, כְּפִי הַצִּיּוּי: "בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ", וְאֲסוּר הִיָּה לָהֶם לְקַחַת אֶת הָאֲרוֹן בְּעֶגְלָה.

אוּלַּם, כְּאֲמוּר, דוּד טָעָה, וְהֵעֵלָה אֶת אַרְוֹן הַבְּרִית בְּעֶגְלָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א', יג', ו-): "וַיַּעַל דוּד וְכָל יִשְׂרָאֵל... אֶל קָרִית יַעֲרִים... לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹקִים... וַיִּרְפָּיבוּ אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹקִים עַל עֶגְלָה חֲדָשָׁה... וַיָּבֹאוּ עַד גֵּרֵן כִּידֹן, וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶת יָדוֹ לְאַחֹז אֶת הָאֲרוֹן, כִּי שָׁמְטוּ הַבְּקָר. וַיַּחַר אִפֵּי ה' בְּעֲזָא וַיַּכְהוּ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח אֶת יָדוֹ עַל הָאֲרוֹן... וַיִּמָּת שָׁם (עֲזָא) לִפְנֵי הָאֱלֹקִים".

שׁוֹאֲלִים עַל-כֵּן חו"ל (סוּטָה בַמ"ר כ"א יב'): מָה רָאָה עֲזָא לְגַעַת בְּאֲרוֹן ה' שְׁהֲרִי הִיָּה יְדוּעַ שְׂרַק לְמִרְאִית עֵין נִשְׂאוֹ בְּנֵי קָהָת אֶת הָאֲרוֹן בְּכַתְּפָם, אֲבָל לְאִמִּיתוֹ שֶׁל דְּבַר הִיָּה הָאֲרוֹן נוֹשֵׂא אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת נוֹשְׂאָיו, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים חו"ל (סוּטָה לֵה): "הָאֲרוֹן... נוֹשְׂאָיו נוֹשֵׂא". כְּלוּמַר, אֲמַנָּם הָאֲרוֹן הִיָּה עַל כַּתְּפֵי הַלְוִיִּים, אִךְ הִיָּה מְרִים אֶת עֲצָמוֹ בְּאוֹר, וְגַם מְרִים אֶת אוֹתָם הַלְוִיִּים שֶׁנִּשְׂאוּ אוֹתוֹ, וְהֵם הָיוּ כְּמַהֲלָכִים בְּאוֹר.

וְלָכֵן אוֹמֵר הַמְדַרְשׁ (מְדַרְשׁ רַבָּה כ"א, יב'): כְּאֲשֶׁר הִנִּיחַ דוּד הַמֶּלֶךְ אֶת הָאֲרוֹן עַל הָעֶגְלָה, "תִּלְהֵא הָאֲרוֹן עֲצָמוֹ בְּאוֹר" (=נִעְמַד הָאֲרוֹן בְּאוֹר). כְּאֲשֶׁר רָאָה עֲזָא כֵךְ, חָשַׁב שֶׁהָאֲרוֹן נִשְׁמָט וְעוֹמֵד לִיפּוֹל, וְשָׁלַח אֶת יָדוֹ, כִּדִּי לְאַחֹז

בו שלא יפול. אמר לו הקב"ה (מדרש רבה שם): "עזא! (הארון את) נושאיו נושא, (את) עצמו – לא כל שכן? ויחר אף ה' בעזא ויכהו שם".

אם כך, שואלים חז"ל בגמרא: מפני מה נשכח מדוד המלך הציווי ללויים של "בכתף ישאו", ונענש על-כך שמת עזא בגללו? – ועונים: מפני שקרא לדברי תורה "זמירות", שנאמר (תהילים קיט, נד): "זמרות היו לי חקיך בבית מגורי", ופרש שם רש"י: "(דוד אמר): כשהייתי בורח מפני אויבי... הייתי משתעשע בחקיך, והיו לי לזמירות לשעשעני". "אמר לו הקב"ה (לדוד): דברי תורה... אתה קורא אותם זמירות? הריני מכשילך בדבר, שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותן, דכתיב ו'לבני קהת לא נתן, פי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו', ואיהו אתייה בעגלתא" (= ואילו אתה, דוד, לקחת את הארון בעגלה, ולא על כתפי הלויים, כמו שכתוב בתורה). בענין זה אומר הגה"ק רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל, בספרו "אהבת יונתן": הנה, שנינו בגמרא (ברכות סג): "אמר ריש לקיש: מנין (=מהיכן אנו למדים) שאין דברי תורה מתקיימין, אלא במי שממית עצמו עליה (=על התורה)? – שנאמר 'זאת התורה, אדם כי ימות באהל'". ומכאן, אומר הגה"ק רבי יונתן אייבשיץ, למדים אנו שצריך להתיגע בלימוד התורה.

ומטעם זה הזהיר הקב"ה את בני קהת, שאת הארון "בכתף ישאו". שכן, בתוך הארון יש את שני לחות הברית, שהם שרש כל התורה כלה. וכדי לרמוז לנו, שתלמידי חכמים צריכים להתיגע על עסק התורה ולשאת את התורה על כתפיהם, צוה הקב"ה את בני קהת, שאת הארון (המסמל כאמור את התורה) "בכתף ישאו". והנה, כאשר דוד המלך אמר "זמרות היו לי חקיך" – הרי הוא גלה בזה שהוא משתעשע עם התורה כזמירות, ואינו צריך להתיגע עליה, ולכן נענש מידה כנגד מידה, שנשתכח ממנו הציווי של "בכתף ישאו", ונשא את ארון ה' בעגלה, ונענש על-כך **במות עזא**. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"והתודו את חטאתם אשר עשו"

רבי משה בן יעקב חגיו היה מן החכמים הבולטים בירושלים במחצית הראשונה של המאה ה-י"ח. בצד גדולתו בתורה, בנגלה ובנסתר, פעל הרבה למען מוסדות התורה והחסד של עירו הענייה. לשם כך בקר בכמה ארצות באירופה כשד"ר (=שלוחא דרבנן), והלהיב את המוני היהודים בדרשותיו, אשר תובלו באגדות ובמשלים. פעם פנה רבי משה אל קהל השומעים, ושאל: היאך אנו מתודים ביום הכיפורים על חטאים שלא חטאנו בהם מעולם, ביודעים ובלא יודעים ("גזלנו... נאפנו... פשענו")? כלום מותר לו, לאדם מישראל, לעמוד בבית הכנסת ביום הקדוש, ולהעיד על עצמו דבר שקר?!

רבי משה הפסיק לרגע את שטף דבריו, והתבונן בקהל הגדול, שמלא את אולם בית המדרש מפה לפה. נוכח הרחש שעבר בקרב השומעים, הגביה רבי משה את קולו, ואמר: אספר לכם מעשה, המובא במדרש ויקרא רבה, ותמצאו בכך תשובה לשאלה שהצגתי זה עתה לפניכם. מעשה בחבורת אנשים, שהפליגו בתוך ספינה לתוך הים הגדול. כאשר התרחקו מן החוף, ומכל עבר נראו רק שמים ומים, נטל אחד מהם מקדת, והתחיל לפרוץ פרצה בדופן הספינה, הגובל בתאו. גערו בו הנוסעים בקול גדול, ואמרו: מה המעשה שאתה עושה במקדת שביןך?! השיב להם האיש בתמימות מעושה: מה איכפת לכם מה שאני עושה? הרי את הפרצה אני קודח בתא הפרטי שלי! קראו כנגדו שאר הנוסעים בחרדה: כלנו מצויים בספינה אחת, המהלכת על פני מים רבים. וכאשר תפרוץ, חלילה, פרצה קטנה בתא שלך, יעלו המים ויציפו עלינו את הספינה כלה!

סיפור ידוע זה של חז"ל – המשיך רבי משה בקול רועם, מלמדנו מוסר השכל חשוב, שחכמינו הקדמונים תמצתו אותו בכלל הגדול ש"כל ישראל ערבים זה בזה" (שבועות לט). ולכן, לא די לנו בכך שאנו בעצמנו נמנעים מכל חטא ועון. אלא, הננו נושאים גם באחריות על חטאים של הזולת, ועל-כך אנו מתודים לפני בורא עולם ביום הכיפורים. ועוד אמר רבי משה באותו מעמד: בפרשת "נשא" נאמר: "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם... והשיב את אשמו בראשו". התורה פונה, אפוא, בפסוקים אלה ליחיד החוטא, ומדריכה אותו כיצד לכפר על עונו. והנה, נאמר באותו ענין: "והתודו את חטאתם אשר עשו" – בלשון רבים. נמצאנו למדים מכאן, שכל אדם בישראל צריך להתודות לא רק על חטאיו שלו, אלא גם על חטאי הזולת – כי, כאמור, "כל ישראל ערבים זה בזה", ואחרים זה לחטאו של זה... **שבת שלום לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון!